

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060305

PROTOKOLL
2019-11-20
Föredragning i
Stockholm

Aktbilaga 10
Mål nr M 6930-19

RÄTTEN

Hovrättslagmannen Ylva Osvald, tekniska rådet Ingrid Johansson, hovrättsrådet Ralf Järtelius, referent, och tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar

FÖREDRAGANDE OCH PROTOKOLLFÖRARE

Hovrättsfiskalen Hanna Kohrtz

PARTER

Klagande

Sydkraft Hydropower AB, 556026-3120
Box 850
851 24 Sundsvall

Ombud: x

SAKEN

Avvisning

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, slutliga beslut 2019-05-22 i mål nr M 1135-19

Sydkraft Hydropower AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva det överklagade beslutet och återförvisa målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning av ansökan.

Till stöd för sitt yrkande har Sydkraft, utöver vad som anfördes i frågan vid mark- och miljödomstolen, anfört följande:

Anläggningar som omfattas av den nationella planen ska omprövas enligt en särskild tidplan utifrån dess geografiska läge. Till dess att den tidpunkt som utpekats i den nationella planen infaller får verksamheten bedrivas enligt befintligt tillstånd.

Dok.Id 1547814

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

Omprovningen av Emån, där den aktuella anläggningen finns, är beräknad till åren 2026–2027.

För att inte skapa en situation där dammsäkerhetshöjande, biotopförbättrande och effektiviserande åtgärder läggs på is i avvaktan på prövning enligt den nationella planen har det i 16 kap. 2 b § 1 miljöbalken införts en särskild bestämmelse om möjlighet till ändringstillstånd för anläggningar som omfattas av den nationella planen. Någon lämplighetsprövning ska inte göras vid en sådan ansökan om ändringstillstånd.

De nya bestämmelserna syftar till att göra frågeställningen om grundtillståndets omfattning överspelad för anläggningar som omfattas av den nationella planen och där verksamhetsutövaren kan styrka sin rättighet. Dammarna vid Finsjö Övre kraftverk har tillstånd enligt 1880 års vattenrättsförordning, vilket ska anses meddelat med stöd av miljöbalken. Hela anläggningen vid Finsjö Övre kraftverk ingår i den nationella planen och utgör en och samma vattenverksamhet.

Länsstyrelsen i Kalmar län har beretts tillfälle att yttra sig i målet och uppgett följande:

Den aktuella anläggningen har tillstånd till dämning men inte till avledande av vatten till vattenkraftverk. Ny lagstiftning ändrar inte detta. Även om damm och kraftverk ska ses som en verksamhet innebär det inte att hela verksamheten omfattas av ett tillstånd. Den miljöpåverkan som uppstår genom dämning skiljer sig från den som uppstår vid avledning av vatten till ett vattenkraftverk och det är därför ingen lämplig ordning att tillståndet för en del av verksamheten skulle spilla över på andra delar av verksamheten.

Det är inte möjligt att ansöka om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 b § miljöbalken när ändringen rör en del av anläggningen som saknar tillstånd.

Efter föredragning fattar Mark- och miljööverdomstolen följande

BESLUT (att meddelas 2019-11-29)

Slut

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar målet till mark- och miljödomstolen för fortsatt handläggning.

Skäl

Sydkraft bedriver vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel och verksamheten är anmäld till den nationella planen för moderna miljövillkor.

Sedan januari 2019 regleras frågan om ändringstillstånd för vattenverksamheter för produktion av vattenkraftsel i en särskild bestämmelse, 16 kap. 2 b § miljöbalken. Enligt bestämmelsen får ändringstillstånd beviljas om 1) verksamheten omfattas av en nationell plan och prövningen enligt planen inte har påbörjats, eller 2) om det annars är lämpligt. Av bestämmelsens ordalydelse följer således att något lämplighetskrav inte uppställs då det är fråga om ändringstillstånd för verksamheter som omfattas av den nationella planen. Även i propositionen till bestämmelsen uttalar regeringen att någon särskild lämplighetsprövning inte ska behövas i de fallen som avses i första punkten (se prop. 2017/18:243 s. 205 f.).

Vad gäller frågan om krav på grundtillstånd för hela verksamheten gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden.

En vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel som är anmäld till den nationella planen får fortsätta att bedrivas till dess en prövning av moderna miljövillkor är klar (11 kap. 27 § miljöbalken). Ytterligare krav på verksamheten, t.ex. att den ska bedrivas med stöd av urminnes hävd enligt 5 a § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, kan inte uppställas (se Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 16 oktober 2019 i mål M 8719-18 och den 13 november 2019 i mål 747-19, jfr 41 § förordningen [1998:1388] om vattenverksamhet m.m.). Utgångspunkten är således att Sydkrafts verksamhet får fortsätta att bedrivas till dess det är dags för prövning av moderna miljövillkor enligt den nationella planen. I propositionen uttalar regeringen att omprövningen av moderna miljövillkor enligt den nationella planen innebär att

verksamheter blir prövade i sin helhet inom en viss tid och att det därför finns utrymme för ett avgränsat ändringstillstånd i avvaktan på omprövningen för moderna miljövillkor (prop. 2017/18:243 s. 205 f.). Mot bakgrund av detta är det inte en förutsättning för prövning av ansökan om ändringstillstånd att Sydkrafts verksamhet i sin helhet omfattas av ett grundtillstånd.

Sammanfattningsvis har det inte funnits grund för mark- och miljödomstolen att avvisa Sydkrafts ansökan om ändringstillstånd och beslutet ska därför undanröjas. Med hänsyn till att beslutet om prövningsavgift fattats med beaktande av att Sydkrafts ansökan avvisats ska även detta beslut undanröjas.

Mark- och miljödomstolens beslut ska således undanröjas i sin helhet och målet återförvisas dit för fortsatt handläggning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga A

Överklagande senast den 2019-12-27

Hanna Kohrtz

Protokollet uppvisat/